

**RESULTATBERETNING
FOR 2022**

**CKU's Globale Program for Kirkeligt Udviklings-
samarbejde og Tros- og Religionsfrihed**

INDHOLD

INDLEDNING	3
1. CKU'S MEDLEMSORGANISATIONER	5
Folkelig forankring og engagement	5
Kapacitetsudvikling og udviklingsinitiativer målrettet CKU's medlemsorganisationer og sydpartnere	7
2. PULJEFORVALTNING I CKU	9
3. UDVIKLINGSINDSATSER I DET GLOBALE SYD	11
Puljetal for CKU-puljen	11
Resultater fra det kirkelige udviklingssamarbejde	13
Puljetal for Tros- og Religionsfrihedsvinduet	20
Resultater fra Tros- og Religionsfrihedsvinduet	20
Understøttende aktiviteter	24
4. CKU'S FAGLIGE OG STRATEGISKE ALLIANCER	26
5. OPLYSNINGSARBEJDE I DANMARK	28
6. FINANSIERING	31
Bilagssliste	32
Noter	32

INDLEDNING

2022 har været et travlt og begivenhedsrigt år for Center for Kirkeligt Udviklingssamarbejde (CKU). Drevet af kaldet om at skabe håb og vedvarende forandringer for verdens fattigste og mest marginaliserede har vi – CKU's medlemsorganisationer, deres sydpartnere, bestyrelsen og sekretariatet – sammen opnået en lang række solide resultater, som denne beretning vil give et indblik i.

For at give det kirkelige udviklingssamarbejde de bedste betingelser har optimering af den daglige drift af CKU stået centralt. Bestyrelsen valgte i starten af året at ansætte ny sekretariatschef og senere på året ansatte vi Mogens Schneevoigt som ny økonomichef. Vi har som ny ledelse haft fokus på strømlining i CKU's administration, herunder forenkling af bevillingssystemet, og vi har indført flere nye økonomisystemer for at investere i en mere smidig, enkel og effektiv puljeadministration for de kommende år.

Men vi har også set fremad. Vi har gennemført en inkluderende strategiproces med medlemsorganisationer, bestyrelse og sekretariat for at samle visionerne og dermed fastlægge retningen for CKU i de kommende fem år (2023 – 2027). Strategiprocesen blev beriget af Udenrigsministeriets review, som påbegyndtes i slutningen af 2022. Reviewprocessen forløb sideløbende med et review i Danske Handicaporganisationer (DH), hvilket skabte en god dialog mellem DH og CKU om, hvordan vi som fagspecifikke paraply- og puljeorganisationer indretter os bedst for vores medlemmer og deres partnere i det Globale Syd, og hvordan vi tilpasser os Udenrigsministeriets krav.

Reviewteamet fandt, at "CKU overordnet set forvalter CKU-puljen og ToRF-vinduet godt og i overensstemmelse med Udenrigsministeriets retningslinjer for Puljer og Netværk". Processen, der strakte sig et stykke ind i begyndelsen af 2023, resulterede også i 12 anbefalinger, som viser sig at flugte med strategiarbejdet. Vi vil løbende følge op på anbefalingerne i dialogen med Udenrigsministeriet, og en stor del af anbefalingerne er integreret i resultatrammen for den nye organisationsstrategi.

Med en række ændringer i CKU's organisering oplever vi at være godt på vej mod en endnu stærkere organisation, der kan støtte op om medlemsorganisationernes arbejde og være med til at indfri det kirkelige udviklingssamarbejdes store potentiale.

Resultatberetningens indhold

Resultatberetningen for 2022 afspejler den nye resultatramme, der er udarbejdet i starten af 2023 i overensstemmelse med den nye organisationsstrategi for CKU, der blev endeligt vedtaget på CKU's generalforsamling den 27. april, 2023.

Det er vores forventning og håb, at vi med den nye resultatramme vil kunne dokumentere resultater af den samlede indsats, CKU bidrager med i forhold til det kirkelige udviklingssamarbejde. Resultatrammen omfatter således udover projektsresultaterne i Syd også kapacitetsudvikling og udviklingsinitiativer hos medlemsorganisationerne og deres sydpartnere samt arbejdet på CKU's sekretariat i forbindelse med læringsinitiativer og forvaltning af puljen og de synergieffekter, som kommer ud af dette. Rapportens kapitler er struktureret efter CKU's strategi, som har fem overordnede sigtelinjer.

Sigtelinje 1: *CKU understøtter medlemmernes forankring, kapacitet og udviklingsinitiativer mere målrettet* behandles i **kapitel 1 'CKU's kirkelige medlemsorganisationer'** med beskrivelse af medlemsorganisationernes folkelige forankring og frivillige engagement. Her gives indblik i, hvem medlemsorganisationerne er, og hvad der driver dem. Herudover gennemgås kapacitetsudviklingstiltag gennemført i CKU.

Sigtelinje 2: *CKU demonstrerer en mere effektiv, transparent og enkel puljeforvaltning* behandles i **kapitel 2 'Puljeforvaltning i CKU'**, hvor der kan læses om de tiltag i 2022, som er gennemført for at effektivisere og forenkle driften af og adgangen til puljerne, samt tiltag for at styrke princippet om armslængde i bevillingssystemet.

Sigtelinje 3: *CKU's medlemmer og partnere virkeliggør mere af potentialet i det kirkelige udviklingssamarbejde* er omdrejningspunkt for **kapitel 3 'Udviklingsresultaterne i det Globale Syd'**. Her beskrives konkrete resultater fra det kirkelige udviklingssamarbejde gennem eksempler i tråd med nogle af CKU's prioriterede indsatsområder: Kirkelige partnerskaber og fortalervirksomhed med inddragelse af religiøse aktører og lokale netværk. Der gives også indblik i projekter, der er finansieret gennem Tros- og Religionsfrihedsvinduet (ToRF), som tilsvarende er et vigtigt indsatsområde i CKU. Kapitlet afsluttes med en beskrivelse af de understøttende aktiviteter.

Sigtelinje 4: *CKU indgår i flere strategiske alliancer* udfoldes i **Kapitel 4 'CKU's faglige og strategiske alliancer'**, hvor danske og internationale samarbejdspartnere beskrives.

Sigtelinje 5: *CKU deltager med en stærkere stemme i den offentlige samtale om kirkeligt udviklingssamarbejde og tros- og religionsfrihed* behandles i **Kapitel 5 'Oplysningsarbejdet i Danmark'** med beskrivelse af resultater både af CKU sekretariatets og medlemsorganisationernes tiltag i forhold til engagement og oplysning om udviklingsproblematikker og -løsninger.

Beretningen afsluttes med et **kapitel 6 om 'Finansiering'**, der viser, hvordan midlerne fra Udenrigsministeriet til CKU-puljen og ToRF-vinduet bidrager til de enkelte sigtelinjer.

God læselyst!

Katja Gunnertoft Bojsen
Sekretariatschef

1. CKU'S MEDLEMSORGANISATIONER

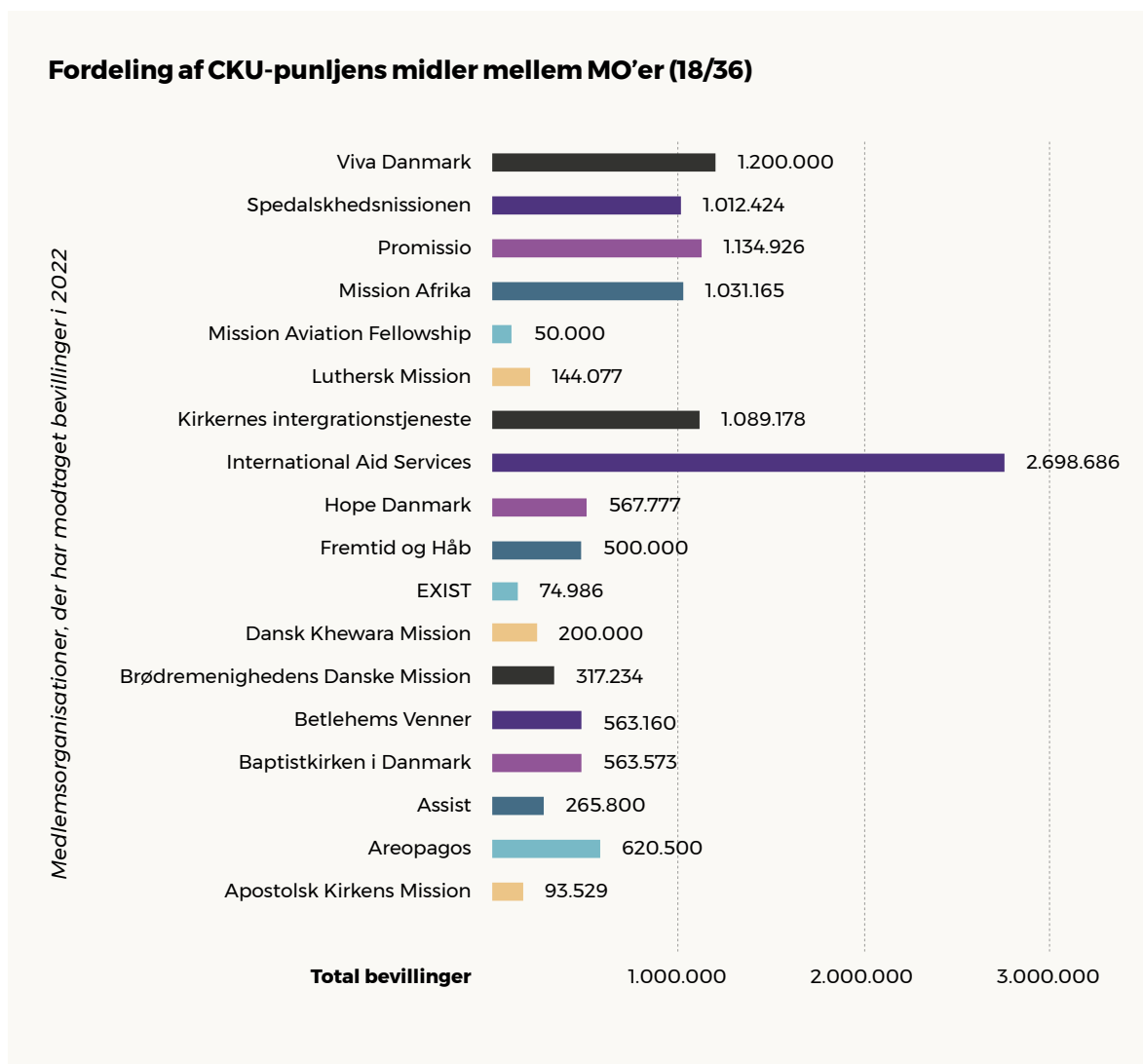
FOLKELIG FORANKRING OG ENGAGEMENT

CKU har 36 medlemsorganisationer, der repræsenterer et bredt kirkeligt bagland, og som spænder fra 200 år gamle historiske missionsselskaber til nyere folkekirkelige og frikirkelige organisationer i Danmark.

CKU's medlemsorganisationer har i 2022 oplyst, at de repræsenterer ca. 42.000 medlemmer og 13.000 frivillige. Medlemsorganisationerne fordeler sig i alle egne af Danmark. Dertil kommer det brede folkekirkelige bagland, der også følger med i CKU's medlemsorganisationers arbejde. Mange af CKU's medlemsorganisationer har rødder i Folkekirken og f.eks. i 2022 er der indsamlinger gennem Folkekirken til ni af CKU's medlemsorganisationer.

Engagement i udviklingsarbejdet

I 2022 modtog 18 ud af 36 medlemsorganisationer en eller flere bevillinger fra CKU-puljen. To medlemsorganisationer fik midler fra Vinduet for Tros- og Religionsfrihed. I alt er således 20 danske kirkelige organisationer blevet engageret i udviklingssamarbejde gennem bevillinger fra CKU. Fordelingen af CKU-puljens midler til organisationerne fremgår herunder:

EXIST - kristen motivation til frihed for handlede kvinder på Vesterbro og i Nigeria.

Organisationen EXIST blev etableret i 2018. EXIST arbejder for at gøre op med menneskehandel gennem oplysning og forebyggelse, rehabilitering og reintegration samt kompetenceudvikling og kapacitetsopbygning. Indsatsen er rettet mod projekter i Danmark og i Nigeria. Konkret driver EXIST bl.a. Night Life Café på Vesterbro Torv i København og tre safehouses for eks prostituerede i Nigeria.

EXIST har sine rødder i kristendommens grundlæggende budskab om, at ethvert menneske har lige ret til at leve et liv i frihed og værdighed og involverer bl.a. fem københavnske folke- og frikirker. EXIST samarbejder i dag med både nationale og internationale NGO'er, kirker, religiøse ledere, politikere, ambassadører og private virksomheder.

EXIST har 260 medlemmer og engagerer desuden 70-75 frivillige og ca. 60 gavegivere.

Baptistkirken i Danmark – næsten 100 år i Afrika:

Baptistkirken i Danmark blev stiftet i 1839 og har været involveret i missionsarbejde siden 1928. Baptistkirken har været en del af CKU siden dets oprettelse i 1987. Baptistkirken arbejder i dag i Burundi, Rwanda og Myanmar med fokus på fattigdomsbekæmpelse og menneskerettigheder. Organisationens konkrete projekter og aktiviteter spænder over temaerne fødevarer sikkerhed, finansiell inklusion, kønsbaseret vold, sundhed samt skolegang for børn og kvinder. Desuden arbejder Baptistkirken med særligt fokus på inklusion af marginaliserede grupper.

Organisationens udviklingssamarbejde finansieres gennem faste bidrag fra menigheder, indsamlinger til særlige formål og nødhjælpsindsamlinger samt private donationer. Baptistkirken har 52 menigheder fordelt over hele Danmark og har 4800 medlemmer.

Graden af samfinansiering viser, at CKU-puljen og ToRF-vinduet fungerer som katalysatorer for medlemsorganisationernes udviklingssamarbejde. Medlemmerne modtog 19,5 mio. kr. til initiativer med et samlet budget på i alt 26 mio. kr. Medlemsorganisationerne og deres partnere har altså bidraget med i alt 25% direkte til projektsamarbejdet. Når man dertil lægger de midler, som medlemsorganisationerne ud af en samlet omsætning på ca. 533 mio. kr. i 2022 giver til sydpartnerne i øvrigt, er det tydeligt, at CKU's medlemsorganisationer har en stor finansiell kapacitet til at støtte deres sydpartnere, og at CKU-puljen og ToRF-vinduet har en katalyserende effekt.

CKU administrerer en skolepengeordning finansieret af Udenrigsministeriet, der er med til at støtte op om engagementet ude. Udenrigsministeriet refunderer delvist udgifter til skolepenge for børn af danske medarbejdere i udlandet. Det drejer sig om NGO-medarbejdere, der er udsendt til humanitært og udviklingsmæssigt arbejde. Alle organisationer inklusiv CKU's medlemsorganisationer, der opfylder betingelserne, kan ansøge. Dette har haft stor betydning for CKU's medlemsorganisationer, der har lang tradition for at udsende medarbejdere til at arbejde sammen med sydpartneren. I 2022 blev der givet støtte til 14 børns skolegang gennem otte udsendte personer i fire lande.

Medlemsundersøgelse og interviews med medlemmer i 2022 viste, at en af de større udfordringer, medlemsorganisationerne oplever, består i at rekruttere unge ind i udviklingsarbejdet og fastholde engagementet. Derfor har CKU i sin nye strategi sat fokus på; *at medvirke til at styrke unges interesse og forståelse for det arbejde medlemmerne udfører og de muligheder, der er, for at engagere sig som frivillig eller som udsendt i samarbejde med medlemsorganisationerne*. I de kommende år vil CKU skabe rum for, at unge kan mødes på tværs af organisationer gennem f.eks. netværksaktiviteter samt understøtte oplæring af nye/unge frivillige gennem puljemodaliteterne.

KAPACITETSUDVIKLING OG UDVIKLINGSINITIATIVER MÅLRETTET CKU'S MEDLEMSORGANISATIONER OG SYDPARTNERE

I 2022 har CKU arbejdet med at understøtte kapaciteten og udviklingsinitiativerne hos medlemsorganisationerne og deres sydpartnere gennem bl.a. rådgivning, netværksmøder for erfaringsudveksling og kurser.

CKU-puljen har også gennem kapacitetsudviklingsbevillinger givet støtte til sydpartneres deltagelse i kurser og seminarer, for eksempel i Church based Development Leadership Course, der faciliteres over to semestre af Dansk Missionsråd. I 2022 var der ni deltagere fra fem forskellige sydpartnere med, mens der på et lignende fysisk kursus med besøg i Danmark i fire måneder på Diakonhøjsskolen deltog fem forskellige sydpartnere. CKU understøtter disse to kurser med sparring og videreudvikling samt med undervisning i konkrete ekspertiseområder som religion og religiøse aktører i udviklingsarbejdet og fortalervirksomhed globalt og nationalt.

Inden for tros- og religionsfrihed har medlemmer af CKU fortsat mulighed for at finde viden og værktøjer på FORB Learning Platform, som løbende udvides med nye ressourcer. Læs mere herom i kapitel 3.

CKU vil i 2023 arbejde med at få konkretiseret yderligere kapacitetsudviklingstiltag, der er skitseret i strategien og resultatrammen.

Øvrige kapacitetsudviklende initiativer i 2022 PSHEA og Anti-korruption.

FABO kurserne om PSHEA og Anti-korruption har fortsat været benyttet i 2022 til medlemmernes kapacitetsopbygning. Her er learning sites udviklet sammen med de andre puljeorganisationer; DUF, DH og CISU, og i 2022 var det hos CKU et krav til bevillingshavere at mindst én fra medlemsorganisationen og én fra Sydpartner i opstartsfasen af et nyt projekt skulle gennemføre modulet.

Violence against Women – onlinekursus til arbejdet med religiøse aktører i bekæmpelsen af vold mod kvinder.

I 2022 blev online kurset 'Violence against Women' udviklet med det formål at styrke viden om og give redskaber til arbejdet med religiøse aktører i bekæmpelsen af vold mod kvinder. Kurset er udviklet i et samarbejde med Danner og med Dr. Elisabet le Roux fra Unit for Religion and Development Research ved Stellenbosch University i Sydafrika. Kurset giver både en begrebsmæssig og praksisorienteret indføring i emnet.

Kurset, som er tilgængeligt på FABO, blev taget godt imod ved en online lancering i september 2022 med 65 deltagere fra hele verden. For flere kursister har det givet nye perspektiver på deres arbejde med vold mod kvinder.

"For mig som leder af en organisation, der arbejder med mange trosbaserede aktører, gav kurset stof til eftertanke og til handling".

Praktiker, Myanmar

"For os er det en enestående chance for at vores partnere kan opkvalificere sig inden for kønsrelateret vold, hvad angår både begreber, men også metoder og indsatsmuligheder. At de samtidigt kan sammenligne egne erfaringer med bredere forskningsbaserede resultater, styrker i den grad partnernes arbejde"

Leder, Baptistkirken, Danmark

Kurset når også videre ud end CKU's bagland og medlemmers sydpartnere. For eksempel er kurset blevet indarbejdet i DIGNIs kapacitetsopbygningstilbud for deres medlemmer og Partnership for Religion and Development (PaRD) deler kurset internationalt.

2. PULJEFORVALTNING I CKU

Den årlige brugerundersøgelse blandt vores medlemsorganisationer peger også i år på en meget høj tilfredshed med CKU's rådgivning. 100 procent (95 procent i 2021) er enten tilfredse eller meget tilfredse med rådgivningen, der beskrives som engageret, indsigtfuld, hurtigt opfølgende, tilgængelig, serviceminded, konstruktiv, venlig og professionel.

Brugerundersøgelsen peger samtidig på, at der er brug for forenkling af procedurer for ansøgning og afrapportering. 11 procent af brugerne er utilfredse med CKU-puljens tilgængelighed og hele 17 procent er utilfredse med afrapporteringsformater og proceduren herfor. En bruger skriver, at CKU generelt er "overadministreret" og, at der ønskes mere enkle procedurer.

I 2022 er der gennem strategiprocesen og review af CKU blevet lagt spor for en mere gennemgribende forenkling af CKU's puljeforvaltning de kommende år. I juni skiftede CKU databaseudbyder med henblik på at få udviklet en ny database som led i en modernisering og forenkling af CKU's puljeforvaltning. Selvom der er tale om en større investering, er det forventningen, at det vil gøre CKU's forvaltning langt mere omkostningseffektiv, end den er i dag. I forbindelse med lanceringen af en ny database vil vi også lancere en forenkling af modaliteterne inden for CKU-puljen og ToRF-vinduet og de dertil hørende ansøgningsformater.

Bevillingssystemets opdatering

I første halvår af 2022 indledtes en evaluering af bevillingssystemet på baggrund af de ændringer, der blev foretaget i 2020 og konklusionerne fra Udenrigsministeriets tværgående

puljeanalyse. Der blev indsamlet feedback fra bevillingssystemets aktører (panelister og bevillingsudvalgsmedlemmer) og medlemsorganisationerne med henblik på at vurdere, hvilke eventuelle opdateringer der skulle finde sted.

Evalueringen konkluderede følgende:

- Der er behov for at sikre fortsat god forvaltningspraksis, herunder at arbejde for endnu klarere rolle- og funktionsadskillelse mellem rådgivning (sekretariat), vurdering (panelister) og beslutning (bevillingsudvalg) for at styrke armslængdeprincippet og upartiskhed i bevillingsprocessen.
- Der er behov for at forenkle procedurerne, så der skabes større effektivitet i bevillingssystemet, hvor dobbeltarbejde undgås. Det er tidskrævende med flere panelistvurderinger ift. at få landet en samlet vurdering og beslutning.
- Der er behov for at ansøgninger i højere grad vurderes ensartet baseret på nedskrevne og transparente 'vurderingsregler' (f.eks. kravafstemthed), enklere og færre vurderingskriterier og et tydeligt pointsystem.

Bevillingssystemet blev på denne baggrund opdateret i efteråret 2022. Samarbejdet med panelister ophørte, og tre nye bevillingskonsulenter blev rekrutteret ved åbne opslag og interviews. Rekrutteringen skete med fokus på kompetencer inden for tros- og religionsfrihed, generelle projekt- og civilsamfundskompetencer samt solidt kendskab til det kirkelige udviklingssamarbejde. CKU's bestyrelse godkender kandidater til både bevillingskonsulent- og bevillingsudvalgsposterne og deltager ved bevillingssystemets årsmøde.

Der er indført større armslængde mellem CKU-sekretariatet (som varetager rådgivningen) og bevillingssystemet, således at CKU-sekretariatet ikke længere foretager vurderingen af medlemsorganisationerne og sydpartnerne, men blot bidrager med et baggrundsdokument, der skitserer track-record. Bevillingsprocessen varetages af en CKU-koordinator, der ikke til dagligt har kontakt til hverken projekterne eller medlemsorganisationer.

Det opdaterede bevillingssystem blev afprøvet ved ansøgningsrunden i efteråret 2022. Efter de seneste opdateringer til bevillingssystemet har 94 procent af medlemmerne i et spørgeskema svaret, at de oplever CKU's bevillingssystem gennemsigtigt eller meget gennemsigtigt. Kun 6 procent oplever det som ugennemsigtigt. Det er en væsentlig forbedring sammenlignet med resultaterne fra 2021, hvor 21 procent svarede, at de oplevede systemet som enten ugennemsigtigt eller meget ugennemsigtigt. En primær årsag til den oplevede gennemsigtighed kan være, at indstillingsnotatet nu afspejler og dokumenterer alle processer i bevillingsforløbet, inkl. bevillingsudvalgets behandling af ansøgningen.

3. UDVIKLINGSINDSATSER I DET GLOBALE SYD

I dette kapitel følger en gennemgang af puljetal for CKU-puljen samt en udfoldelse af resultater fra det kirkelige udviklingssamarbejde, og hvad det indebærer. Dette inkluderer en tematisk oversigt over afsluttede CKU-pulje projekter i 2022 samt udfoldede projektcases i tråd med CKU's prioriterede indsatsområder om kirkelige partnerskaber og fortalervirksomhed med inddragelse af religiøse aktører og lokale netværk.

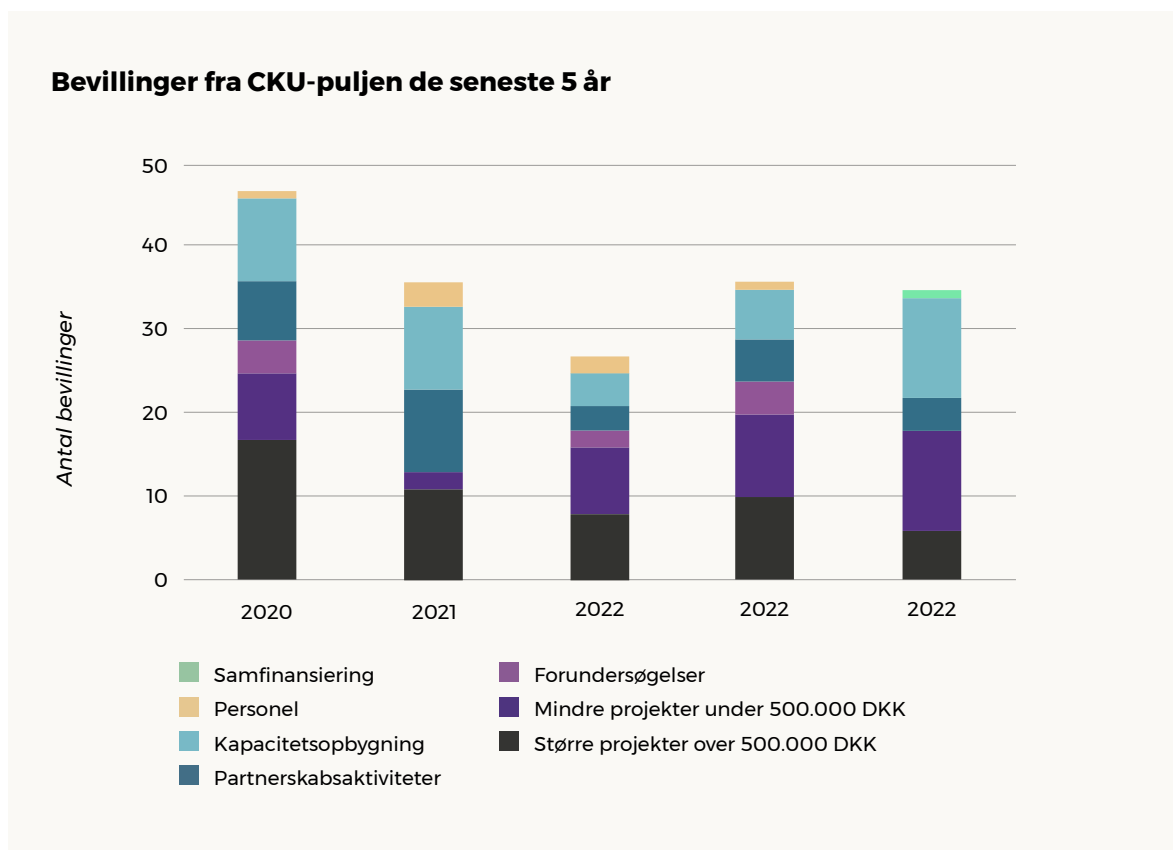
Tilsvarende følger en gennemgang af puljetal for ToRF-vinduet og resultaterne fra ToRF-vinduet. Dette inkluderer cases og et afsnit om udvikling af ressourcer inden for tros- og religionsfrihed.

Kapitlet afsluttes med en gennemgang af de understøttende aktiviteter og læringsinitiativer, der skal bidrage til at udfolde mere af potentialet i medlemmernes kirkelige udviklingssamarbejde i det globale syd, så kirkelige ressourcer kommer til bedre anvendelse.

PULJETAL FOR CKU-PULJEN

I 2022 blev der i CKU-puljen ansøgt om støtte til i alt 53 indsatser, hvoraf der blev bevilget støtte til 38 indsatser.

Figuren nedenfor viser udviklingen i typer af bevillinger i CKU-puljen de seneste fem år.

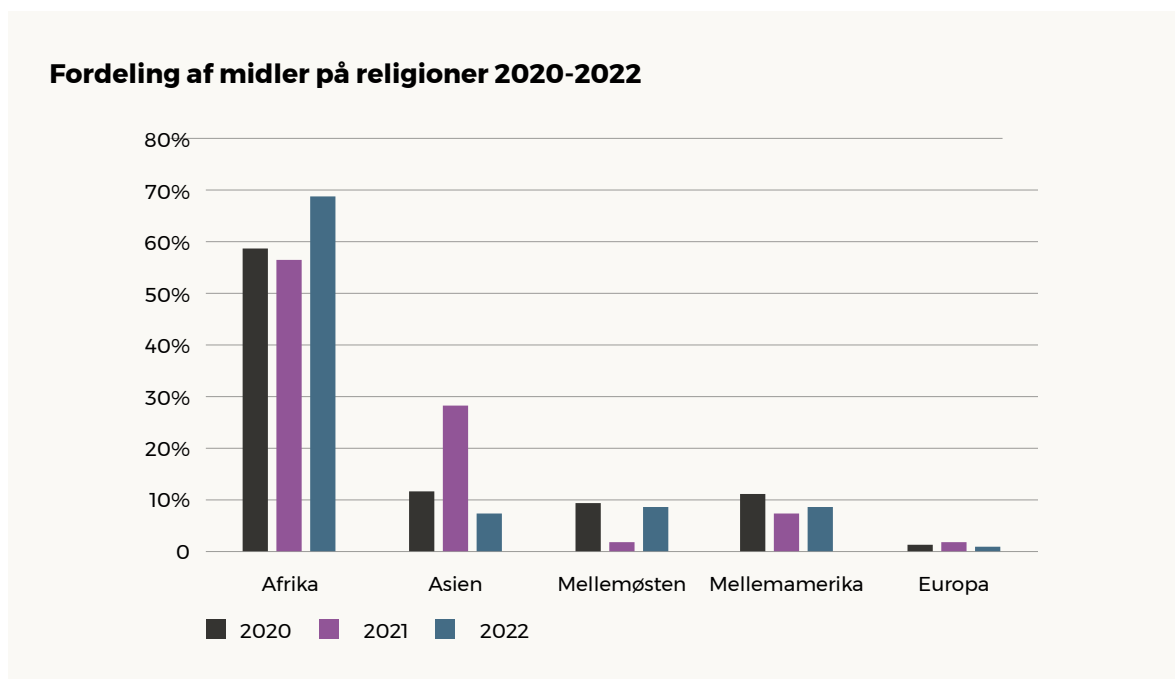

Som det ses, er der en tendens til at bevilge færre større projekter og flere mindre projekter, hvilket grundlæggende skyldes konkurrencen om midlerne, og at mindre projekter under 500.000 DKK i en periode har fået forrang, såfremt de blev vurderet som støtteværdige.

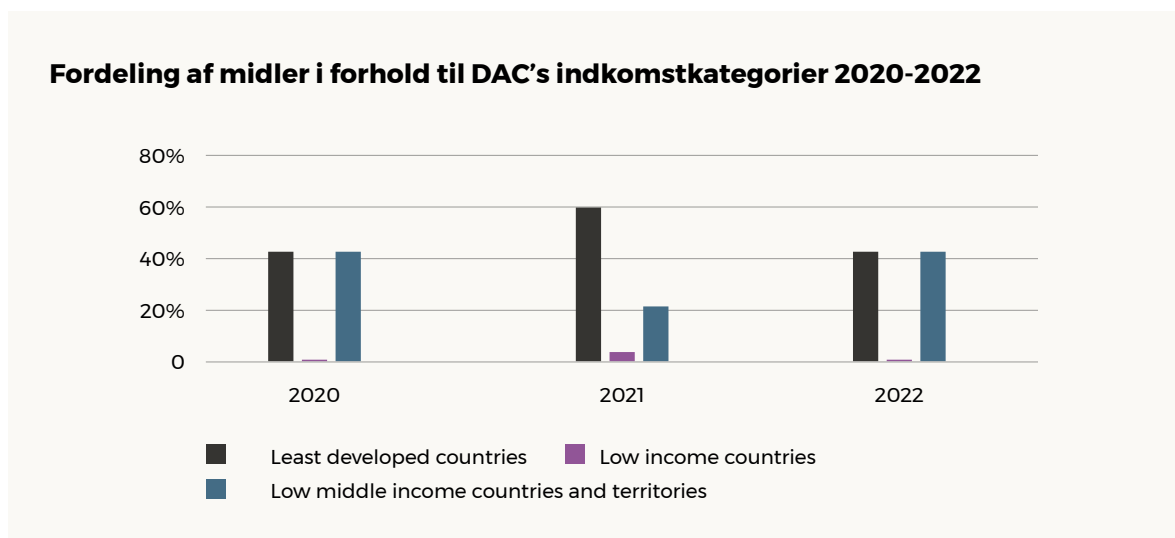
I 2022 blev der ansøgt for i alt 24,5 mio. kr. og bevilget for i alt 12,1 mio. kr., dvs. at der blev givet afslag til mere end halvdelen af de midler, der blev søgt om til trods for, at 62 procent af ansøgningerne var vurderet støtteværdige.

Som noget nyt er det i 2022 gjort tydeligere i CKU-puljens retningslinjer, at der er mulighed for at søge om samfinansiering til større projekter, hvilket er i tråd med CKU's nye strategi om at indgå i flere strategiske alliancer. Der blev i 2022 givet én bevilling til samfinansiering efter de opdaterede retningslinjer.

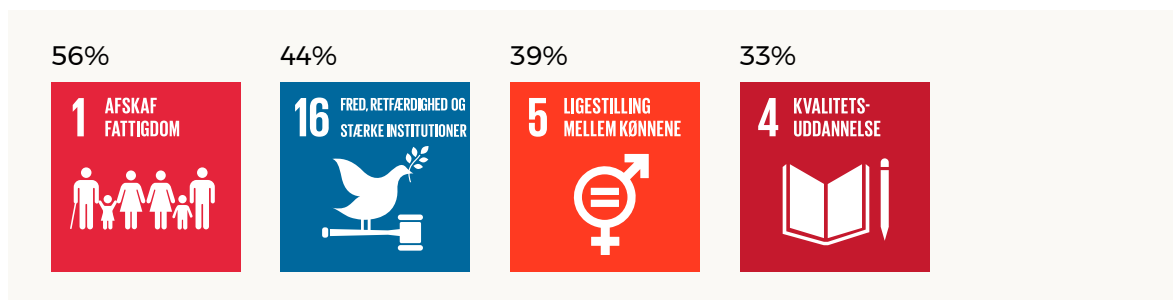
Figuren nedenfor viser fordelingen af de bevilgede midler blandt verdens regioner. 70 procent af de bevilgede midler i 2022 gik til lande i Afrika og 10 procent til henholdsvis Asien, Mellemøsten og Mellemamerika. Det er for tidligt at konkludere, men det er muligvis udtryk for en større fokusering af støtten til det kirkelige udviklingssamarbejde i Afrika.

Ser man på, hvordan midlerne fordeles mellem DAC's indkomstkategorier, de seneste tre år, er 2022 på niveau med 2020, som figuren herunder viser: Fordelingen er den samme som i 2020, hvor halvdelen af støtten også gik til de mindst udviklede lande.

Der er i 2022 givet bevillinger inden for 12 af de 17 Verdensmål. Hovedparten af bevillingerne bidrager til en eller flere af disse fire Verdensmål:

I 2022 er 15 projekter afsluttet (10 A-projekter og 5 B-projekter). Projektresultaterne er forankret i partnerskaber, der er funderet i et kirkeligt udviklingssamarbejde, som vi indledningsvist vil udfolde i det følgende afsnit.

RESULTATER FRA DET KIRKELIGE UDVIKLINGSSAMARBEJDE

Både i historisk perspektiv og i dag er kirken og kirkelige organisationer drevet af et kald til at udvise næstekærlighed. Den kristne kirkes sociale etik kommer til udtryk i Det Nye Testamente, når Jesus forpligter det kristne menneske og kirken til at tage sig af de mest udsatte: De sultne, de fremmede, de syge og de fængslede, de fattige, enkerne og de faderløse. Der er en gennemgående opfordring i kristendommen til at vise sin kærlighed til Gud gennem omsorg og ansvar for medmennesket og skaberværket i konkret handling. Denne handlingsdimension af det kristne budskab kaldes diakoni og er udgangspunktet for kirkens historiske engagement, der har skabt sociale, sundheds- og uddannelsesmæssige fremskridt og blivende institutioner verden over.

Religiøse værdier motiverer til handling. Næstekærlighed motiverer til at drage omsorg for de udsatte. Retfærdighed motiverer kaldet til at stå op for de undertrykte og marginaliserede og tale deres ret. Her gælder både individets ret men også hele befolkningsgruppens ret. At arbejde for, at retfærdighed sker fyldest for alle. Heri ligger især drivkraften til fortalervirksomhed, som ofte er en integreret del af det kirkelige udviklingssamarbejde.

Historisk set har kirken spillet en vigtig rolle i formuleringen af menneskerettighederne.² Derfor er det heller ikke så overraskende, at en rettighedsbaseret udviklingspraksis også

ofte kendetegner det kirkelige udviklingssamarbejde og netop understøtter fortalervirksomhedsarbejdet, så der kommer fokus både på 'næstens' rettigheder og pligter.

Kirker og kirkelige organisationer anvender desuden forskellige ressourcer i deres udviklingsarbejde, som udspringer af deres organisering, arbejde og position i samfundet. De rekrutterer frivillige fra kirkerne, der naturligt bakker op om arbejdet, indsamler midler lokalt gennem kirkerne til at støtte op om arbejdet, og har bl.a. et stort både lokalt – og ofte nationalt netværk, som kan anvendes i projekterne.

Kirkelige ledere og præster har stor indflydelse på samfundsforhold, værdier og holdninger. Det har de, fordi langt den største del af verdens befolkning har et religiøst tilhørsforhold og handler ud fra religiøse værdier⁵. CKU-medlemmerne og deres sydpartnere forstår religion og drager fordel heraf i planlægningen af indsatser til styrkelse af rettigheder. Heri indgår også ofte religiøse aktører, som er med til at fremme forandring – eller som selv er genstand for forandring, hvis deres holdninger modarbejder målgruppens menneskerettigheder.

Kirker og kirkelige organisationer udmærker sig verden over ved at engagere store befolkningsgrupper. Kirkelige netværk forgrener sig ud i de fattigste og fjerneste egne, hvor andre organisationer ofte ikke er til stede. Her er de dybt forankret lokalt og har lokalbefolkningens tillid, opbakning og respekt. Kirkeligt udviklingssamarbejde er bæredygtigt, fordi lokalt rodfæstede kirker og engagerede frivillige ofte fortsætter og udvider arbejdet, når projektet er slut.

Dette er essensen i det kirkelige udviklingssamarbejde.

Afsluttede CKU-pulje projekter i 2022

Af de 15 afsluttende projekter er stort set alle blevet implementeret i udkants- og landdistrikter og har haft fokus på marginaliserede grupper (ét projekt omhandler dog intern organisationsudvikling af sydpartner).

Hvis man ser på 14 af de 15 projekter placeres de i hovedtræk indenfor følgende tre tematiske kategorier:

1. Fødevarer sikkerhed og styrkelse af levevilkår for fattige familier i landdistrikter. (Burundi, Rwanda, Uganda og Yunnan provinsen (Kina).
2. Kvinders rettigheder med fokus på kønsbaseret vold og menneskehandel (Burundi, Nigeria og Kenya).
3. Sårbare børn og rettigheder for personer med handicap (Bangladesh, Sri Lanka, Armenien og Nicaragua).

Hertil er et projekt implementeret i Gaza, Israel med et andet formål.

De 15 projekter er samlet set nået ud til 31.791 personer i de primære og sekundære målgrupper.

Partnerskab mellem Apostolsk Kirkes Mission og Farming for Life Uganda, der drager fordel af kirkelige ressourcer og netværk.

I projektet "Increased sustainable livelihood opportunities through F4L intervention among small-scale farmers in Northern Uganda" har Apostolsk Kirkes Mission og Farming for Life Uganda arbejdet for at forbedre levevilkårene for tidligere internt fordrevne småbønder i seks distrikter i det nordlige Uganda gennem mere effektive og skånsomme landbrugsmetoder og spare-lånegrupper. Projektet er nået ud til 3.500 personer og deres familier via Farming for Life Ugandas rødder i Victory Outreach Ministries, et kirkenetværk med 156 lokale kirker. Desuden har de haft samarbejde med andre religiøse og traditionelle ledere samt lokale myndigheder i projektområdet. Efter at myndighederne havde fulgt arbejdet tæt, blev de gode resultater af Farming 4 Life modellen i transformationen til bedre levevilkår for lokalsamfundet i Alebtong District honoreret med en pris fra myndighederne.

Kirkelige partnerskaber i Syd

De afsluttede rapporter fra 2022 har det til fælles, at de langt overvejende bygger på langvarige og solide partnerskaber med fælles værdier og mål. Antallet af partnerskaber med en varighed på mere end fem år for projekter afsluttet i 2022 er 13 ud af 15 – dvs. 87 procent.

CKU arbejder for at styrke partnerskaber gennem rådgivning og indgår også ofte i facilitering af partnerskaberkonferencer i Syd. I 2022 er der bevilget fire partnerskabsaktiviteter. Andelen af projekter i 2022, der har en formel partnerskabsaftale til grund for det kirkelige udviklings-samarbejde, er på 83 procent. Antallet af partnerskaber med afsluttede projektbevillinger i 2022, der rapporterer om planer om fortsat udviklingssamarbejde er 14 ud af 15.

I næste afsnit gives et indblik i, hvordan CKU's medlemsorganisationer og partnere arbejder med fortalervirksomhed.

Partnerskab mellem Promissio og Den Etiopiske Evangeliske kirke i Mekane Yesus (EECMY)

Promissio startede sit arbejde i 1948 i Etiopien ved at sende missionærer ud til Bale Zonen i Oromia Regional State. Promissio støttede EECMY i at blive selvstændig i 1959 og har således spillet en historisk rolle i tilblivelsen af EECMY. Samarbejdet med kirken og dens sociale arbejde udviklede sig, og i år 2000 kunne EECMY's udviklingsparaply 'Development and Social Service Commission' registrere sig som en officiel 'church-based development agency' i Etiopien.

EECMY har ca. 100 ansatte medarbejdere og herudover frivillige, der bidrager til projekterne. EECMY har en medlemsbase på godt 10 millioner medlemmer primært fra kirkens mange menigheder landet over. Eksterne donorer inkluderer flere nordiske donorer, og Promissio har også spillet en vigtig rolle i at skabe adgang til finansiering bl.a. via CKU og CISU/DERF.

I 2022, hvor samfinansieringsmodaliteten i CKU-puljen blev fremhævet i retningslinjerne, lykkedes det Promissio og EECMY at opnå støtte fra CKU til et samfinansieringsprojekt med Bread for the World. De kræver, at partnerorganisationer skal sikre og demonstrere andre finansieringskilder. Via støtte fra CKU's samfinansieringsmodalitet har Promissio og EECMY opnået en samlet støtte på godt 4,4 millioner kroner. Projektet er pt. under implementering i Oromia i Etiopien og har bl.a. til formål at bidrage til konfliktforebyggelse og fredelig sameksistens mellem forskellige etniciteter og religioner.

Partnerskab mellem Baptistkirken i Danmark og Rwanda, der adresserer fødevarerikkerhed gennem VSLA-grupper og RIPAT-metoden.

Baptistkirken i Danmark startede deres arbejde i Rwanda i 1938. De var med til at grundlægge en baptistkirke sammen med burundiske baptister. Baptistkirken i Danmark indledte et formelt samarbejde med baptistsamfundet AEBR i 2007 og har siden 2015 haft udsendte medarbejdere til at udvikle kapaciteten i AEBR og styrke udviklingsarbejdet. Baptistkirken udsender regelmæssigt frivillige og ansatte til Rwanda for at styrke partnerskabet og engagementet hjemme. Der arrangeres også kirkelige studieture til Rwanda, og der samarbejdes med de danske menigheder omkring projektaktiviteterne for at skabe engagement og opbakning til arbejdet samt oplysning om forholdene i det Globale Syd.

I 2022 afsluttede partnerne et CKU-finansieret projekt, der har haft til formål at styrke lokale bønders landbrugsudvikling, demokrati og fællesskab via RIPAT-metoden (Rural Integrated Participatory Approach to Transformation).

RIPAT-metoden kombinerer kontekst-tilpasset landbrugsforskning med organisering af småbønder i selvhjælpsgrupper, hvor de får erfaringer med forskellige afgrøder og husdyr og samtidig sparer op i spare- og lånegrupper. Lokale myndigheder er med i planlægning og gennemførelse så vidt muligt, hvilket er til gavn for bæredygtigheden.

I Nyamagabe-distriktet i det sydlige Rwanda, som er kendetegnet ved infertil jord og lav fødevarerikkerhed har projektet organiseret mere end 3.500 husholdninger i RIPAT- og spare/låne-grupper. Evalueringen af projektet konkluderede, at projektet har opnået gode resultater og øget landbrugsproduktionen, ernæringstilstanden og fødevarerikkerheden.

Fortalervirksomhed – lige rettigheder og retfærdighed for alle

A-projekter bevilget gennem CKU-puljen skal integrere fortalervirksomhed i projektstrategien, og der opfordres til at inddrage kirkelige ressourcer og religiøse aktører i projektstrategien.

Fortalervirksomhed – 1.000 mennesker med handicap har fået styrket deres rettigheder i Bangladesh gennem Spedalskhedsmissionens arbejde.

I Bangladesh har ca. 1.000 mennesker med handicap fået styrket deres livskvalitet ved større inklusion i samfundet som resultat af samarbejdet mellem Spedalskhedsmissionen i Danmark og Spedalskhedsmissionen i Bangladesh. Begge organisationer arbejder ud fra et kristent værdigrundlag, og de samarbejder i det nordlige Bangladesh om at forbedre vilkårene for mennesker med handicap inklusive spedalskhed.

Personer med handicap og synlige tegn på spedalskhed bliver normalt ekskluderet af samfundet i Bangladesh. De får ikke lov til at tage bussen, naboerne vil ikke have besøg af dem, og det er svært for dem at få arbejde. Spedalskhedsmissionen faciliterer oprettelsen af selvhjælpsgrupper for personer med

handicap. I projektet har de arbejdet med 100 selvhjælpsgrupper med i alt 1.084 medlemmer. I grupperne kan medlemmerne tage lån til aktiviteter, der kan øge deres indkomst.

Grupperne understøttes desuden af projektmedarbejderne i Spedalskhedsmissionen med fortalervirksomhed både i forhold til myndigheder, busselskaber og oplysning på uddannelsesinstitutioner. Foreningerne har været med til at sikre, at personer med handicap har fået alderspension og de sociale ydelser, de har ret til pga. deres handicap. Gennem workshops med ledere af busselskaber har personer med handicap nu fået lov til at tage bussen, og der er reserveret sæder til dem.

Medlemmer af selvhjælpsgrupperne beskrev på et tilsynsbesøg i 2022, hvordan de før var ekskluderet af samfundet, men nu er blevet en del af samfundet og endda bliver valgt ind i udvalg i deres lokale moské, tempel, skole osv.

Inddragelse af religiøse aktører i fortalervirksomhed

I de bevilgede projekter i 2022 inddrages religiøse aktører i 72 procent af projekterne i fortalervirksomhed med henblik på at fremme rettigheder.

Antallet af afsluttede projekter under CKU-puljen, der rapporterer at have påvirket normer og praksis blandt religiøse aktører og/eller involveret religiøse aktører som forandringsagenter er 27 procent i 2022.

Fortalervirksomhed – kvinderettigheder i fokus med inddragelse af religiøse aktører gennem IAS og FPFK-Langalanga's arbejde.

International Aid service (IAS) har i samarbejde med Free Pentecostal Fellowship in Kenya (FPFK-Langalanga) afsluttet et projekt, der bygger på tidligere indsatser med at bekæmpe kønsbaseret vold og ritualer med omskæring. Kirken og religiøse aktører spiller en særlig rolle heri som forandringsagenter.

Traditionelle fødselshjælpere, 15 spare/låne-grupper, 100 religiøse og lokale ledere er blevet kapacitetsopbygget og har fået blik for alternative ritualer og taler nu imod omskæring

i samfundet. Hertil har projektet bidraget med at udvikle en manual, der forklarer farerne ved omskæring, og projektet har arbejdet med at etablere et rapporteringssystem mod overgreb.

Ungdomsledere og kirkeledere fra tre kirker under FPFK i området Baringo indgår i projektet og har fået træning. De vil fortsætte indsatsen og udbredelsen af budskaberne, bl.a. fra talerstolen, om farerne ved omskæring. Kirkerne vil også fortsat spille en rolle ift. at tilbyde 'safe-houses' og henvise til krisecentre, hvis piger bliver udsat for vold og omskæring. Desuden vil kirkerne fortsat huse 'alternative ritual'-fester med stor opbakning fra lokale ledere.

Brug af lokale og nationale netværk i fortalervirksomhed

Andel af afsluttede A-projekter, hvor syd-partnere engagerer sig i nationale og/eller internationale netværk med henblik på fortalervirksomhed er 10 procent. Herunder følger et eksempel på et partnerskab, der i høj grad har involveret lokale såvel som nationale netværk i arbejdet med rettigheder for personer med handicap.

Fortalervirksomhed – Mission Øst og Bridge of Hope arbejder med rettigheder for personer med handicap på nationalt niveau ved inddragelse af lokale netværk i Armenien.

Mission Øst og Bridge of Hope har gennem et langvarigt engagement i Armenien arbejdet på at styrke vilkårene for personer med handicap og bidrage til at sikre inklusion i lovgivning, udviklingsprogrammer og praksisser.

I det afsluttede projekt er handicaporganisationer og personer med handicap blevet kapacitetsopbygget, mobiliseret og inkluderet i netværk. To nye handicaporganisationer blev etableret, Kotayk og Gegharkunik Marzes, og interessenter er blevet gjort opmærksomme på problematikker omkring handicap og inklusion. Forældre til børn med handicap er begyndt at se sig selv om bannerførere for beskyttelsen af deres børns rettigheder.

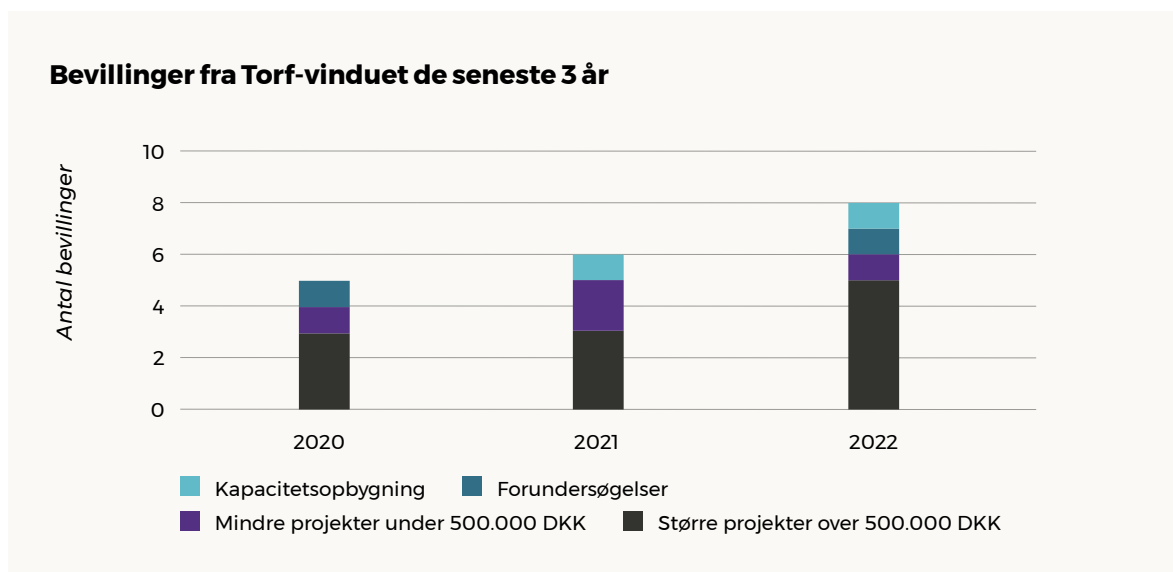
Alternative platforme for civilsamfundsorganisationerne er blevet etableret, hvor organisationerne kan komme til orde og kommunikere med statslige organisationer og departementer, samt med hinanden, om presserende problemer. Politikere og embedsmænd har fx fået kendskab til de problemer, der eksisterer for personer med handicap og fået juridiske analyser, der har gjort dem i stand til at argumentere for bedre lovgivning og budgetter.

På nationalt niveau er The National Disability Advocacy Coalition (DACD) et eksempel på sådan en platform for handicaporganisationer og deres medlemmer. Organisationen er instrumentel i at forstærke medlemmernes røst i det offentlige og i at sikre deres rettigheder. De medvirkende handicaporganisationer har gennem projektet forøget deres viden om nationale og internationale juridiske- og udviklingsmæssige rammer. De har fået færdigheder til at bruge en menneskerettighedsbaseret tilgang som værktøj til at fremme rettigheder for personer med handicap og til at fremme handicapinkluderende udvikling.

Projektet har således bidraget effektivt til et gunstigt miljø for personer med handicap og handicaporganisationer i Armenien. Det relevante ministerium (Ministry of Labour and Social Issues) har udvist stor interesse for en vurdering af lovrammen i forhold til FN's konvention om Rettigheder for Personer med Handicap. Som det ansvarlige ministerium for vilkår for mennesker med handicap i Armenien underskrev de et aftaledokument (Memorandum of Understanding) om at støtte projektimplementeringen og om at arbejde for politikker, der sikrer rettighederne for denne gruppe. Dette aftaledokument udtrykker regeringens forpligtelse på og den institutionelle bæredygtighed af den fremtidige udvikling af projektets resultater.

PULJETAL FOR TROS- OG RELIGIONSFRIHEDSVINDUET

I 2022 blev der søgt støtte til i alt 11 indsatser under ToRF-vinduet, hvoraf der blev bevilliget støtte til otte. Nedenfor er en oversigt over bevillinger fra ToRF-vinduet de seneste tre år.

I 2022 fik CKU en ekstraordinær bevilling på 5 mio. kr. til ToRF-vinduet, hvilket gjorde det muligt at bevilge fem større projekter. Vinduet har fortsat en igangsættende rolle, idet der også i 2022 er bevilget både forundersøgelser og kapacitetsopbygningsaktiviteter, som skridt på vej mod egentlige projekter. På trods af at ekstrabevillingen først blev annonceret i september måned, lykkedes det at mobilisere det danske civilsamfund til at indsende ansøgninger for i alt 14,1 mio. kr., hvoraf der kunne bevilges for 9 mio. kr. Hermed blev bevillingsprocenten for ToRF-vinduet lidt højere end i CKU-puljen, nemlig 64 procent.

Halvdelen af bevillingerne fra ToRF-vinduet er givet til danske organisationer, der ikke kan søge midler fra CKU-puljen (Danmission og KVINFO). Derudover er der tildelt bevillinger til tre projekter i henholdsvis Iran/Afghanistan og Israel/Palæstina samt Sri Lanka – alle tre projekter bygger på en første fase, der afsluttes i 2023.

For et samlet overblik over bevilgede projekter under CKU-puljen og ToRF-vinduet i 2022, se Bilag 2 Resultatramme 2022-27 for CKU-puljen og ToRF-vinduet.

RESULTATER FRA TROS- OG RELIGIONSFRIHEDSVINDUET

ToRF-vinduet har nu eksisteret i tre år, og der er fortsat stor interesse for temaet og for at søge om midler til at fremme denne menneskerettighed.

De bevilgede projekter adresserer krydsfelter mellem henholdsvis tros- og religionsfrihed og klima/oprindelige folks rettigheder (Danmission i Cambodia), ToRF og kvinders rettigheder (KVINFO i Marokko og Mission Afrika i Iran/Afghanistan), ToRF og fredsarbejde (Israelsmissionen i Palæstina) samt ToRF og børns rettigheder (Assist i Sri Lanka).

Igen ser vi, at tros- og religionsfrihed er yderst relevant at arbejde med i relation til andre menneskerettigheder.

Et par forundersøgelser er blevet formelt afsluttet i 2022, og begge har ført til større projektbevillinger til henholdsvis Danmission og KVINFO. Derudover er der endnu ikke nogen formelt afsluttede projekter under ToRF-vinduet. Fra de igangværende projekter kan fremhæves to cases fra henholdsvis Israel/Palæstina og Sri Lanka.

**Israelsmissionen og Musalaha
– et forsoningsarbejde i Israel/Palæstina:
En stemme af håb fra ørkenen:
Jakob (Ja'akov)**

Jakob kommer fra et ultraortodoks samfund i Bnei Brak i det centrale Israel og kunne kategoriseres som militant højreorienteret religiøs jøde. Gennem Musalahas arbejde med at integrere tros- og religionsfrihed i et eksisterende forsoningsarbejde, har han for første gang fået mulighed for at være i samme rum som palæstinensere. Processen inkluderer en fælles overlevelsestur i ørkenen, hvor deltagerne møder deres fælles menneskelighed.

"Jeg har aldrig mødt eller interageret med palæstinensere. Jeg har altid ignoreret dem og aldrig forstået, hvorfor de skal være her."

Projektlederen fortæller: "I betragtning af denne særligt højreorienterede holdning forventede jeg ikke, at han ville forblive engageret i forsoningsrejsen. Derfor var jeg ret overrasket over at se Jakob deltage i næsten alle workshops, selv under hele COVID-19. Han argumenterede, stillede spørgsmålstegn ved og udfordrede andres perspektiver gennem hele sin rejse."

Mens Jakobs proces mod selvbevidsthed, åbenhed, medfølelse og empati for den 'anden' var lang og forsigtig, kom han gennem projektets fokus på tros- og religionsfrihed til at forstå betydningen af religion og dens udtryk for både hans egen identitet og for andre. Jakob deltog i et iftar-måltid under Ramadanen og udforskede andres forbindelse til landet, og dets afgørende betydning for deres religion og identitet. Jakob erkendte, at friheden til at tilbede og udtrykke sin religion er et grundlæggende menneskeligt behov. Han var en af de første deltagere fra fase 2, der tilmeldte sig fase 3 (bevilget i 2022):

"Jeg er ikke bange for at fortælle mine venner, hvad jeg lærer her. Det, jeg har været igennem på Musalaha, er mit hovedbudskab. Nogle af mine venner har allerede tilmeldt sig et andet Musalaha-program."

I tredje fase samarbejder partnerne med transformerende deltagere som Jakob fra de tidligere faser om at nå en bredere målgruppe af unge gennem outreach og mediekampagner med budskabet om at fremme retten til tros- og religionsfrihed i en konfliktfyldt kontekst mellem palæstinensere og israelere.

Kirkernes Integrations Tjeneste og National Christian Evangelical Alliance in Sri Lanka (NCEASL) adresserer etnisk-religiøs vold mod minoritetstrossamfund i Sri Lanka.

Etnisk-religiøs vold udført af individer fra den singalesisk-buddhistisk majoritet mod trosbaserede minoritetsgrupper har været og er udbredte i Sri Lanka. Landet gennemgik en brutal tre årtier lang borgerkrig, som sluttede i 2009. Slutningen af krigen betød dog ikke slutningen på sociale etnisk-religiøse spændinger, og der opstod en betydelig singalesisk-buddhistisk nationalisme, som førte til dannelsen af ekstremistiske buddhistiske grupper og en opblomstring af anti-minoritetsretorik og -vold. I denne periode blev der noteret mere end 1500 tilfælde af ToRF-overtrædelser mod minoritetstrossamfund. Disse inkluderer fire store antimuslimske optøjer, flere anti-hindu hændelser, og angreb på kristne, som det for eksempel skete ved det der er blevet kendt som Påskesøndag-bombeangrebene i 2019, hvor mere end 200 kirkegængere blev dræbt.

Med støtte fra CKU har NCEASL udviklet et varslings- og handlesystem (Early Warning and Early Response), der skal forhindre ToRF-overtrædelser. Systemet er stadig under udvikling og er blevet afprøvet i to distrikter, hvor der er mange religiøse spændinger. Et i den østlige del af landet, hvor hinduer udgør majoriteten med store kristne og muslimske grupper, og et andet i den centrale del af landet, som er et overvejende buddhistisk område med en betydelig muslimsk befolkning. Her har fokus været tidligt at detektere mulige provokationer, der kan føre til religiøs vold, samtidig med at

man har tilbudt rådgivning til fremstående ledere i lokalsamfundet om, hvordan man kan reagere på en hensigtsmæssig måde for bedst at stoppe provokationerne og volden for at undgå, at det eskalerer. En del af projektet har været at samle informationen om ToRF-overtrædelser og dele det på sociale medier, og NCEASL dokumenterer nu ToRF-overtrædelser i 11 distrikter med etnisk-religiøse spændinger.

Som eksempel på hvordan dette arbejde er med til at fremme fred og forsoning og undgå sektersk vold kan fremhæves en episode fra en workshop, som NCEASL afholdt med skolebørn:

"Sri Lankas grundlov stædfæster et buddhistisk overherredømme, og henviser herved minoritetstrosretninger som andenklassens borgere. For at adressere den pluralistiske virkelighed i Sri Lanka diskuterer vi på vores workshops den grundlæggende sammensætning af landet og taler om hvem der virkelig ejer det. Ud af de mere end 130 børn, som vi underviste, var der kun én elev, som mente at buddhismen skulle tildeles den primære rolle i landet. Alle andre mente, at alle trossamfund skulle have den samme status og de samme rettigheder. At høre dette fra børn fra et stærkt singalesisk-buddhistisk majoritetsområde i syd var helt utroligt. Men det var faktisk det, vi hørte. Det fik os til at forstå, at hvis vi skaber de rette betingelser, så kan vi komme ud af dobbeltmoralens, racismens og nationalismens mørke og oplyse Sri Lanka med respekt, lighed og retfærdighed."

Citat: NCEASL.

The Freedom of Religion or Belief

LEARNING PLATFORM

forb-learning.org

FREE COURSES AND RESOURCES

Udvikling af ressourcer på ToRF-området

Opbygning af kapacitet hos medlemsorganisationer og deres partnere samt eksterne bevillingshavere understøttes gennem udvikling af ressourcer, for eksempel via konsortieprojektet omkring Freedom of Religion or Belief (FoRB) Learning Platform. I maj 2022 blev kurset Local **Changemakers Course på FORB Learning Platform (forb-learning.org)** lanceret efter med succes at være testet hos partnere i Indien, Jordan, Nigeria og Tanzania. Kursusmaterialerne gør det muligt for facilitatorer gennem historiefortælling og en interaktiv, legende tilgang at lede en proces med bevidstgørelse, holdningsændring og træning af færdigheder i at fremme ToRF på græsrodsniveau. Kurset er tilgængeligt på engelsk, fransk, arabisk og urdu og forventes oversat til yderligere sprog.

I CKU's referencegruppe for ToRF mødes bevillingshavere halvårligt for at udveksle praksiserfaringer og blive holdt ajour om tendenser i arbejdet for ToRF på nationalt og globalt plan. Deltagerne introduceredes i 2022 udover Local Changemakers Course, også til kategoriseringsværktøjet **Categorization-of-FoRB-projects.pdf (cku.dk)**, udviklet til at skabe en bedre forståelse for, hvordan et projekt kan arbejde på et mere strategisk niveau med ToRF i projekter. Endvidere blev CKU's FoRB 2021 Country Report **CKU-FoRB-2021-Country-Reports-Feb-2022.pdf**, der beskriver forholdene for tros- og religionsfrihed i 11 af Danmarks prioritetslande præsenteret som et redskab til mere dybdegående kontekstanalyse i projektansøgninger samt forståelse for gennemgående udfordringer for opfyldelsen af rettigheden.

CKU bidrog til udviklingen af 'Terms of Reference' samt med ekspertinput til Desk Review of Freedom of Religion and Belief and the Protection of Faith-Based Minorities, der blev lanceret i juni 2022 til Folkemødet sammen med Nordic Consulting Group og udviklingsminister Flemming Møller Mortensen. Rapporten anbefaler bl.a., at det danske bilaterale udviklingssamarbejde skal overveje tros- og religionsfrihed i analysearbejde og strategier som universel rettighed, men også i relation til andre menneskerettigheder. Rapporten blev efterfølgende debatteret i CKU's referencegruppe og i november 2022 sammen med NORFORB-medlemmer fra

FORB Learning Platform

hele Skandinavien ved en debat om fremtidsvisioner for tros- og religionsfrihedens rolle i dansk udviklingssamarbejde med oplæg fra NCG-konsulent Anne-Lise Klausen, professor Heiner Bielefeld, der er tidligere FN-rapportør for ToRE, professor Mariz Tadros fra Institute for Development Studies ved University of Sussex og med respons fra bl.a. Maria Krabbe Hammershøj fra Caritas Danmark og Katja Gunnertoft Bojsen fra CKU.

UNDERSTØTTENDE AKTIVITETER

Som en del af kapacitetsopbygning og udvikling af medlemsorganisationer og sydpartnere, har CKU igangsat understøttende aktiviteter inden for tre forskellige områder.

Kirkelederes Fortalervirksomhed

Den understøttende aktivitet for kirkelederes fortalervirksomhed blev formelt afsluttet i 2022, men da vi tidligere har berettet om resultaterne i CKU's resultatrapport, ligesom projektet indgik i INTRAC's evaluering af den danske støtte til civilsamfundsudvikling, vil vi ikke fremhæve resultaterne i denne beretning. CKU fortsætter med at opmuntre og styrke kapaciteten til at inddrage religiøse aktører i fortalervirksomhed, og tematikken er indarbejdet som en integreret del af resultatrammen for den nye strategiperiode.

Menighedsbaseret Diakoni

Menighedsbaseret Diakoni blev lanceret i 2020 for at hjælpe og inspirere CKU's medlemsorganisationer til at udvikle og uddybe deres metode og tilgang indenfor tros- og kirkebaseret udviklingssamarbejde. Projektet gennemføres af fem danske medlemsorganisationer (Baptistkirken i Danmark, Luthersk Mission, International Aid Services, Mission Afrika og Promissio) og deres respektive sydpartnere i syv lande: Burundi, Cameroun, Etiopien, Kenya, Mali, Rwanda og Tanzania.

Projektet er baseret på en metode udviklet af Tearfund kendt som Church and Community Mobilisation Process (CCMP). Metoden tager udgangspunkt i en række workshops, der i første omgang har til formål at "vække" kirken til at genopdage det holistiske karakter af dens mandat og styrke engagementet i lokalsamfundets udvikling. Kirken er således kaldet til at være en katalysator, der initierer forandring i og sammen med lokalsamfundet.

Projektet har i 2022 gennemført en midtvejsevaluering, der dokumenterer væsentlige positive forandringer inden for ni forskellige domæner, herunder landbrug og andre indkomstgenererende aktiviteter, sociale relationer og sundhed. CCMP-processen har bevæget sig til sin næste fase, hvor lokalforvaltning og civilsamfund inddrages og mobiliseres.

I løbet af 2023 vil denne proces yderligere forankres og styrkes, således at lokalsamfundet kan reflektere over deres situation, mobilisere lokale ressourcer og implementere fælles projekter.

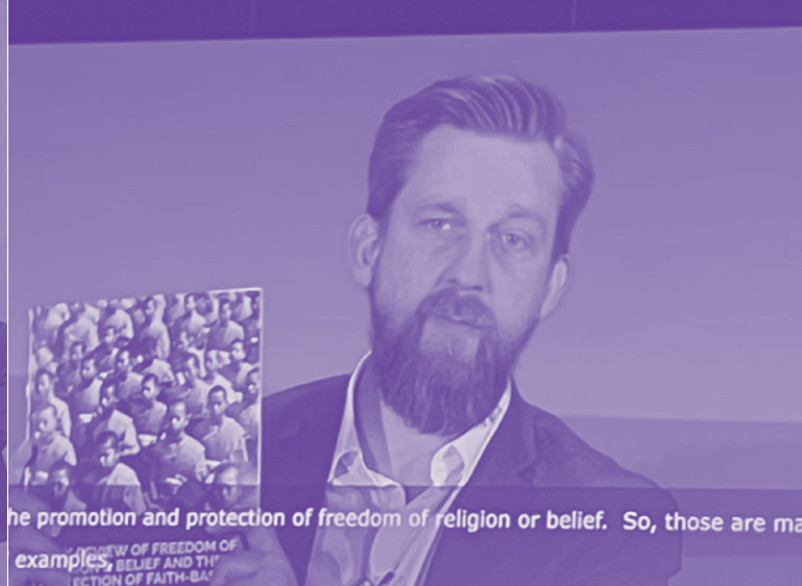
Tros- og religionsfrihed

Det globale læringsinitiativ for Tros- og Religionsfrihed har haft et afrikansk spor i samarbejde med den pan-afrikanske organisation Programme for Christian Muslim Relations in Africa (PROCMURA) over de seneste år. Projektet implementeret på tværs af 16 lande er nu færdigimplementeret og tilbage står kun den formelle afslutning. Projektet er blevet evalueret og den eksterne rapport fremhæver bl.a. disse resultater:

- Etableringen af en platform, hvor følsomme emner som interreligiøse ægteskaber, arvelov, omvendelse, bygning af religiøse bygninger, påklædning mm. kan diskuteres i et "safe space". Flere deltagere fremhæver dette som en værdifuld tilføjelse til den fredsdialog, som PROCMURA faciliterer i øvrigt.
- Nationale handleplaner og inklusionen af ToRF i PROCMURAs egen strategi. Det indikerer, at der er potentiale for bæredygtige indsatser for ToRF-fremme, som rækker udover læringsprojektet.
- Tværreligiøse udtalelser transmitteret på nationale nyhedskanaler i forbindelse med fire regionale konferencer. Det er med til at højne opmærksomheden på Tros- og Religionsfrihed i den brede befolkning, når religiøse ledere går sammen om fællesudtalelser på nationalt TV.

Det Sydasiatiske netværk for tros- og religionsfrihed (SAFFoRB), er også et ToRF-læringsinitiativ, der årligt samler repræsentanter fra trosbaserede organisationer, menneskerettighedsforkæmpere og akademikere til kapacitetsopbygning og koordinering af fortalervirksomhed.

Læringen fra initiativet indarbejdes allerede i ToRF-projekter under CKU-puljen, og erfaring deles løbende i referencegruppen for tros- og religionsfrihed, der fortsætter som et tilbud for nuværende og potentielle bevillingshavere under ToRF-vinduet. Tilbagemeldinger fra CKU's bevillingssystem indikerer, at fagligheden inden for ToRF er blevet kraftigt forbedret i løbet af de seneste år, hvilket kan tilskrives den erfaring, der efterhånden er oparbejdet og delt på baggrund af det globale læringsinitiativ.

4. CKU'S FAGLIGE OG STRATEGISKE ALLIANCER

CKU's samarbejde med de øvrige puljeorganisationer (DH, CISU og DUF) er blevet intensiveret i 2022. Det kommer bl.a. til udtryk ved jævnlige møder om konkrete opgaver samt de store udfordringer om bl.a. det store ansøgningspres på puljerne samt fortolkning af Udenrigsministeriets krav til puljeorganisationerne og bevillingsmodtagerne.

CKU arbejder også tæt sammen med andre kirkelige og trosbaserede organisationer i Danmark i bl.a. netværket for Religion og Udvikling. Her varetager CKU koordinatortopgaven og er netværkets repræsentant i det internationale netværk Partnership for Religion and sustainable Development (PaRD). I denne sammenhæng blev CKU valgt til at være co-lead i en arbejdsgruppe for Freedom of Religion or Belief. Et samarbejde der også affødte en konference om tros- og religionsfrihed og verdensmålene, der blev afviklet med støtte fra Danmark og i samarbejde med det britiske, canadiske, tyske og amerikanske Udenrigsministerium samt forskere og trosbaserede organisationer.

CKU er fortsat en del af det nordiske samarbejde om tros- og religionsfrihed (NORFORB). I 2022 har CKU haft formandsrollen og arrangeret et to-dages-seminar i København med deltagelse af FN's tidl. særlige rapportør for tros- og religionsfrihed professor Heiner Bielefeldt samt professor Mariz Tadros fra Coalition for Religious Equality and Inclusive Development, under Institute for development studies ved Universitetet i Sussex. CKU arbejder løbende og på forskellige måder at invitere nye aktører ind i arbejdet med tros- og religionsfrihed.

CKU arbejder også tæt sammen med SMC (Swedish Mission Council) fra Sverige og Digni fra Norge, der ligesom CKU fungerer som kirkelige paraplyorganisationer. CKU har mange fagområder, hvor der er potentiale for et tættere samarbejde med de nordiske søsterorganisationer. CKU har fx valgt at samarbejde med Digni om et fælles klimareview, som undersøger kirkelige- og trosbaserede aktørers klimaprojekter mhp. at se, hvad der kendetegner dem. CKU har også etableret et samarbejde med Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi på Københavns Universitet, idet forskerne netop arbejder med at forstå den rolle, som religiøse aktører ser ud til at spille ift. klimatilpasning og småbønders villighed til at tage nye landbrugsmetoder til sig.

I Danmark er CKU en af de bærende kræfter i Forum for Tros- og religionsfrihed (tidligere religionsfrihedsforum), der samler civilsamfundsaktører om arbejdet for en styrket international indsats for tros- og religionsfrihed. Hertil kommer aktiv deltagelse i Kontaktforum for Religions- og trosfrihed der blev etableret af minister for udviklingssamarbejde Ulla Tørnæs i 2018 og frem til 2023 har afholdt to årlige møder. CKU bidrager løbende til det tværpolitiske netværk for tros- og religionsfriheds arbejde ved samtaler om, hvordan retten til tros- og religionsfrihed kan styrkes i dansk udenrigs- og udviklingspolitik, gennem facilitering af møder mellem netværket, folketingsmedlemmer og repræsentanter fra CKU's partnerorganisationer og andre, der lever i kontekster, hvor retten til tros- og religionsfrihed krænkes. Disse indsatser indgår også som en del af CKU's oplysningsarbejde.

5. OPLYSNINGSARBEJDE I DANMARK

CKU's oplysningsarbejde består dels af medlemsorganisationers oplysningsprojekter, som støttes af CKU-midler, dels af det kommunikationsarbejde, der udføres på vegne af hele paraplyen. CKU's medlemsorganisationer varierer i kapacitet - også når det kommer til oplysningsindsatser, men generelt er oplysningsarbejde en velintegreret del af langt de fleste medlemsorganisationers virke. I 2022 blev tre af medlemmernes oplysningsprojekter afsluttet (se bokse).

Hvad angår oplysningsarbejdet, som udføres af sekretariatet på vegne af hele CKU-paraplyen, har fokus siden CKU's relancering i 2021 især været på at etablere samlende fortællinger, som alle medlemsorganisationer har kunnet versionere og bruge i deres eget oplysningsarbejde. Et eksempel på denne type fortælling er vores arbejde med at formidle Verdensmålene i kristent perspektiv med udgivelsen af Verdensmålsbogen⁴ og efterfølgende FABO-kurset 'Verdensmålene - fra ord til handling'. Vi ser efterhånden, hvordan den særlige kobling mellem Verdensmål og kirkernes rolle tager plads i medlemmernes kommunikationsindsatser⁵. Verdensmålsbogen og handlingssitet, som er udarbejdet i samarbejde med Folkekirkens Nødhjælp, ADRA Danmark og Mellemkirkeligt Råd, modtog i øvrigt i 2022 Blumes Legat.

Fokus for CKU's oplysningsindsats i 2022 blev slået an allerede i slutningen af 2021 med præsident Joe Bidens 'Summit for Democracies', som CKU arrangerede i samarbejde med Religions for Peace og US State Department. Demokrati og rettighedsdagsordenen var også temaet for CKU's medlemsseminar i april. Under overskriften 'Hvor er kirken, når demokratiet smuldrer?' drøftede vi fx kirkens ansvar for at invitere dem, vi ikke er enige med, ind i både samtalen og projektarbejdet.

Til kirkefestivalen 'Himmelske Dage' i maj arrangerede CKU sammen med de øvrige medlemmer af Netværket for Religion & Udvikling fem globale ulighedssamtaler om emner som finansiell ulighed, demokratisk ulighed, Black Life Matters og racemæssig ulighed samt klimaulighed. Tros- og religionsfrihed var på dagsordenen bl.a. gennem debatter og samtaler mellem præst og menneskerettighedsforkæmper Mitri Raheb fra Palæstina, biskop Humphrey Peters fra Pakistan, biskop Ceslaw Kozon, fra den katolske kirke i Danmark og Peter Fischer-Møller, biskop i Roskilde Stift samt oplæg fra Asia Bibi (der har siddet på dødsgangen i en årrække dømt for blasfemi) og Humphrey Peters, biskop i Peshawar, Church of Pakistan. Arrangementerne vedr. tros- og religionsfrihed og de internationale gæster, som deltog, var arrangeret og inviteret af CKU's medlemsorganisationer og samarbejdspartnere.

Sideløbende med det ordinære program faciliterede CKU møder mellem de internationale gæster folketingsmedlemmer (herunder Søren Pape Poulsen (K) og Daniel Toft Jakobsen (S)) samt repræsentanter fra Udenrigsministeriet både under og efter Himmelske Dage.

Fokus på rettigheder gik igen på årets folkemøde på Bornholm. I fire forskellige typer arrangementer, bl.a. 'Verdensmålsminigolf' og etiopisk kaffeceremoni, satte vi fokus på børn og unges rettigheder sammen med vores samarbejdspartnere i 'børnebeskyttelsesnetværket'.⁶

På Folkemødet satte vi også fokus på retten til tros- og religionsfrihed i samarbejde med Enheden for tros- og religionsfrihed sammen med daværende minister for udviklingssamarbejde Flemming Møller Mortensen, generalsekretæren fra Amnesty, samt repræsentanter fra Tænketanken for forfulgte kristne og repræsentanter fra Udenrigsministeriets enhed for religions- og trosfrihed lancerede og debatterede vi NCG-rapporten⁷ med bl.a. anbefalinger til Danmarks fremtidige arbejde for tros- og religionsfrihed globalt.

“Når vores fælles tro og tradition (mis)bruges til at argumentere mod kvinder og pigers ligestilling og rettigheder, har vi et stort ansvar og en unik mulighed for at være med til at skabe bæredygtige forandringer ved ud fra samme udgangspunkt at argumentere og arbejde for ligestilling. Ligestilling er også en teologisk dagsorden.”

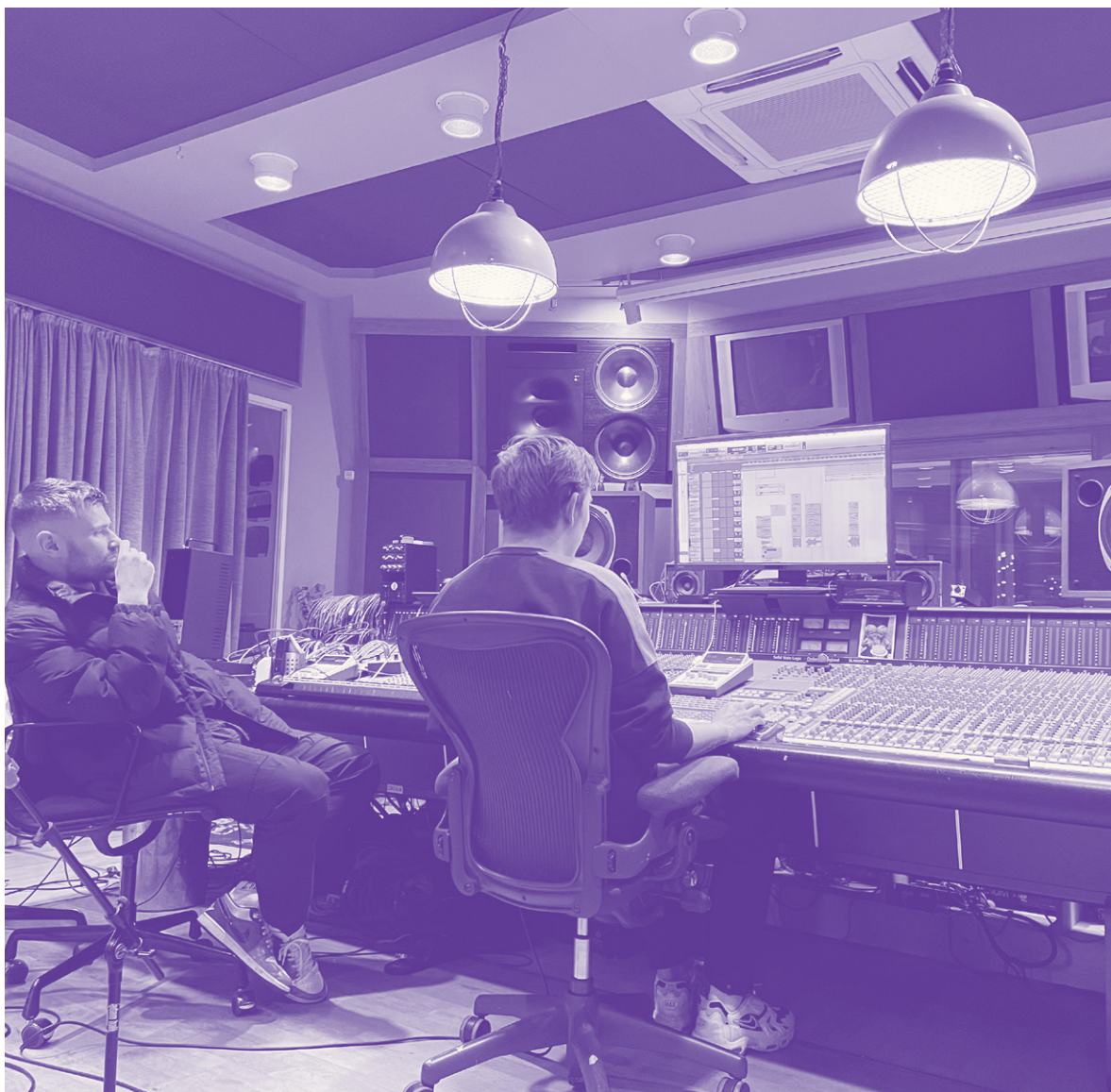
Uddrag fra kronikken ‘Ligestilling handler om at få alle med’, 8. marts, 2022⁸.

“For kirker og kirkelige organisationer er det at passe på klimaet ikke en ny trend, vi skal forholde os til, men noget der er helt centralt for vores etos: At jordens ressourcer ikke bare er noget, vi skal bruge, men derimod noget vi skal tage vare på.”

Uddrag fra kronikken ‘10 gode grunde til at tænke kirken ind i klimakampen’, 9. juni, 2022

Ifølge den årlige brugerundersøgelse mener 70% af medlemmerne, at CKU kan skabe mere eller meget mere synlighed omkring det kirkelige udviklingssamarbejde i Danmark, og der er således stadig plads til forbedring på dette område. Som det fremgår af CKU's femårige strategi er det således også fremover en central prioritet for CKU at arbejde for at synliggøre trosbaserede organisationers (og specifikt kirker og kirkelige organisationers) merværdi i udviklingssamarbejdet.

Popmusik for global samhørighed

Hvad har en hjælpeorganisation og et sangskriverkollektiv til fælles? Ikke meget, skulle man tro. Ikke desto mindre er det umage par kernen i projektet 'Song Beyond Borders', der har haft til formål at engagere danske unge i udviklingssamarbejdet ud fra tanken om at musik kan formidle følelser og skabe samhørighed. International Aid Services (IAS) brugte i deres oplysningsindsats popmusik som redskab til at oplyse danskere mellem 15 og 30 år om deres udviklingsarbejde. Et hold af frivillige sangskrivere/musikere gennemførte interviews med partnere i Kenya for at få indblik i marginaliserede børn og unges livshistorier og herefter var deres opgave at kondensere det ned til en sang, som skulle ramme et bredt dansk publikum. Det blev til sangen 'Homeless Heart'.

"Med projektet ønskede vi at formidle budskabet om, at der er personlige historier bag

udviklingssamarbejde – at sætte historier og ansigter på særligt de unge som berøres af dansk udviklingssamarbejde. Vi ønskede at skabe et mere nuanceret billede af udviklingssamarbejde gennem en personlig livsfortælling og lade musikken skabe samhørighed mellem mennesker på tværs af grænser."

Citat: IAS

Målrettet annoncering har medvirket til at sangen er kommet ud til en lytterskare ud over organisationens eget bagland. I forbindelse med annonceringen blev målgruppen defineret ud fra alder, interesser og geografisk placering og her var fokus på at nå ud over baglandet. Sangen har opnået 2046 afspilninger af sangen på digitale musiktjenester. 18.690 personer er nået via sociale medier gennem opslag og historier. Sangen kan høres [her](#).

6. FINANSIERING

CKU's nye organisationsstrategi finansieres delvist af egne midler og delvist af bevillinger fra Udenrigsministeriet. I nedenstående skema ses et estimat på, hvordan CKU-puljen og ToRF-vinduet kan siges at have bidraget til de fem sigtelinjer i baselineåret 2022:

Sigtelinjer fra organisationsstrategien	UM-finansiering (1000 kr.)	UM-finansiering (%)
1. Understøtte medlemmernes forankring, kapacitet og udviklingsinitiativer mere målrettet.	2.535	8%
2. Demonstrere en mere effektiv, transparent og enkel puljeforvaltning.	549	2%
3. Virkeliggøre mere af potentialet i det kirkelige udviklingssamarbejde.	28.058	89%
4. Indgå i flere strategiske alliancer.	132	0%
5. Deltage med en stærkere stemme i den offentlige samtale om kirkeligt udviklings-samarbejde og tros- og religionsfrihed.	409	1%
I ALT	31.684	100%

89 procent af midlerne er gået til at finansiere sigtelinje 3, som også er den helt centrale sigtelinje for CKU. Hvor de to første sigtelinjer arbejder med forudsætninger for at kunne virkeliggøre potentialet i det kirkelige udviklingssamarbejde på de interne forhold, adresserer de to sidste sigtelinjer de eksterne forhold, der ligeledes bidrager til, at CKU bliver i stand til at nå i mål med sigtelinje 3. I forhold til omkostningseffektivitet, blev 77 procent af midlerne fra CKU-puljen og ToRF-vinduet disponeret til bevillinger (A2), hvilket er relativt højt sammenlignet med de budgetterede 64 procent. Det skyldes dels ekstrabevillingen til ToRF-vinduet i september, dels udskudte investeringer i ny database. Det er vores forventning, at de kommende års arbejde med organisationsstrategien i CKU vil bidrage til en endnu mere omkostningseffektiv forvaltning af CKU-puljen og ToRF-vinduet, og at vi dermed kan 'udvide håbet' til mere gavn for flere mennesker i det globale syd.

SAMMEN SKABER VI HÅB!

BILAGSLISTE:

Bilag 1 Regnskab for CKU-puljen og ToRF-vinduet

Bilag 2 Resultatramme 2022-27 for CKU-puljen og ToRF-vinduet

Bilag 3 Afsluttede og Igangværende bevillinger under CKU-puljen og ToRF-vinduet

NOTER

- 1** Den norske pendant til CKU
- 2** <https://www.kristeligt-dagblad.dk/debat/kristent-idegods-har-vaeret-med-til-for-me-ideen-om-ligevaerd-og-rettigheder>
- 3** <https://www.pewresearch.org/religion/2022/12/21/key-findings-from-the-global-religious-futures-project/>
- 4** I alt distribueret 4780 + ekstrabestilling i december
- 5** fx IAS podcast: <https://open.spotify.com/show/2qtd0WdVdB4OchZRt66oGB?si=ec325f160a9b47bf&fbclid=IwAR0T7IYmQQ6SsJL6KG52dF4r8--h8G6xy474u38nT-pjVqVxiNRYA9T2zoso&nd=1>
- 6** Børnenetværket består udover af CKU af organisationerne SOS Børnebyerne, Læger uden Grænser, Fremtid og Håb, VIVA, 100 % for børnene, ATOS, CICED, Fairstart Foundation og Make Them Smile Kenya, se <https://childprotectionnetwork.dk/>
- 7** Desk review of freedom of religion & belief and the protection of faith based minorities
- 8** <https://www.altinget.dk/etik/artikel/kirkeorganisationer-og-klimainstitut-10-go-de-grunde-til-at-taenke-kirken-ind-i-klimakampen>